

CUDRAS

Center for Universal Drug Researches
Approaches & Studies

بولتن مخدری جهان

شماره ۷ مهر ۱۴۰۰

- افزایش تمایل به قانونی سازی مواد مخدر و انحصار فروش آن در دولت ها
- دستگیری مخوفترین سرکرده قاچاقچیان مواد مخدر در کلمبیا
- هشدار سازمان ملل متحد درباره بحران مواد مخدر در افغانستان
- اتهامات مخدری «الهام علیف»، علیه تهران و ایروان

مقدمه:

رصد مداوم، منظم و دقیق روندها و تحولات در زمینه سیاست‌گذاری مخدری برای تقویت سیاست و دیپلماسی مخدری هر کشور لازم و ضروری است. اطلاع پیدا کردن از جدیدترین تحولات سیاست مخدری جهان، قوانین جدید و تلاش‌های سازمان‌های بین‌المللی از یکسو می‌تواند باعث بهبود ارتباط میان کشورمان و دیگر طرف‌ها در این عرصه شود و از سوی دیگر نیز تجربیات مختلف جهانی اعم از موفق و شکست خورده را به نحوی منطقی و به‌دور از هیاهوهای رسانه‌ای پیش چشم ما قرار می‌دهد.

با در نظر گرفتن این مهم، موسسه کادراس^۱ در سال ۱۴۰۰ به عنوان جدیدترین محصول خود اقدام به تعریف واحد جدیدی تحت عنوان «بولتن مخدری جهان» با هدف مستقیم تأثیر گذاری و تقویت دیپلماسی مخدری جمهوری اسلامی ایران کرده است. در این مجموعه که به صورت ماهانه منتشر خواهد شد اصلی‌ترین اقدامات دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی و ابتکارات فراملی را از نظر گذرانده خواهد شد و کارشناسان موسسه می‌کوشند معنا و مفهوم پدیده‌ها و سیاست‌های مذکور را به صورت روندی و براساس رویکردی کل‌نگرانه مورد تحلیل قرار دهند.

در این راستا از همه صاحب نظران، اندیشمندان و علاقه‌مندان به این حوزه درخواست می‌کنیم تا با مطالعه این مجموعه، موسسه کادراس را در جریان دیدگاه‌های خود درباره این محصول جدید قرار دهند.
راه ارتباطی :

[info@cudras.ir](mailto:info@ cudras.ir)

مرکز تحقیقات، رهیافت‌ها و مطالعات بین - **Center for Universal Drug Researches, Approaches and Studies (CUDRAS)** .^۱
المللی مواد مخدر(کادراس)

^۲. Wholistic

افزایش تمایل به قانونی سازی مواد مخدر و انحصار فروش آن در دولت ها

در سال‌های اخیر گرایش به قانونی سازی مصرف مواد مخدر افزایش یافته و این دیدگاه در حال تبدیل شدن به یک مکتب متمایز در میان دیدگاه‌های مختلف نسبت به مواد مخدر است. در این میان یک گروه خیریه فعال در زمینه مواد مخدر معتقد است که کوکائین، اکستازی و آمفتامین‌ها باید قانونی شوند، صنایع تولید آن‌ها باید «ملی» شود و محصولات آن در داروخانه‌های دولتی عرضه شود. این گروه که «ترانسفورم» [دگرگونی] نام دارد، در کارزار جهانی خود از دولت‌ها می‌خواهد که به این حقیقت تن دهند که مبارزه با مواد مخدر «جنگی نیست که بتوان در آن پیروز شد». از این رو راه مقابله با جرایم مرتبط با مواد مخدر، عرضه نظارت‌شده این مواد به بازار است. کتاب جدید این سازمان تحت عنوان «چگونه می‌توان مواد محرک را تحت نظارت قانون درآورد» طرحی را برای مشارکت دولت در فروش مواد مخدر سنگین تحت نظارت داروسازان ارائه می‌دهد. «هلن کلارک»، نخست وزیر سابق نیوزیلند، در پیشگفتار این کتاب از طرح این سازمان حمایت کرده است. کلارک می‌نویسد: «اجماع رو به رشدی در حال ظهور است که جنگ با مواد مخدر شکست خورده است و اینک نیاز داریم که گزینه‌های سیاستی بدیل را با جدیت و بی‌پرده‌پوشی بررسی کنیم».

تحت نظارت قانون درآوردن مواد مخدر می‌تواند هم بهبود چشمگیری در سلامت و رفاه افرادی که مواد مخدر مصرف می‌کنند، ایجاد کند و هم مشکلات آن را برای جامعه کاهش دهد. ضروری است که بحث جدی درباره چگونگی تنظیم مقررات قانونی برای مواد محرک آغاز شود. ترانسفورم پیشنهاد کرده است که یک آژانس نظارتی متخصص، مجوز تولید بی‌خطر داروهایی مانند کوکائین، اکستازی و آمفتامین‌ها را صادر کند و همچنین قیمت این مواد را در داروخانه‌های خاص دولتی تعیین کند. فروش چنین موادی فقط به افراد بالای ۱۸ سال محدود می‌شود و در هر خرید فقط یک دوز مجاز خواهد بود. در تمام بسته‌بندی‌ها هشدارهای بهداشتی و اطلاعاتی درباره زیان‌ها و خطرات مواد مخدر درج خواهد شد و هرگونه تبلیغ مواد ممنوع خواهد بود. در این کتاب آمده است که اعطای انحصار فروش مواد به دولت، «انگیزه‌های سودجویانه در تجارت مواد را به حداقل خواهد رساند، و این به آن معنی خواهد بود که قیمت‌گذاری می‌تواند بر منافع بهداشت عمومی متمرکز شود».

جیمز نیکولز، مدیر اجرایی شرکت ترنسفورم، قصد گروه از انتشار این کتاب را ارائه یک راهکار بدیل «لموس» در مقابل سیاست جرم‌انگاری مواد مخدر معرفی می‌کند. وی معتقد است: «مبارزه با مواد مخدر شکست خورده است. پیشنهاد ما تجارت مواد مخدر را از گروه‌های جرایم سازمان‌یافته دور می‌کند و نظامی ایجاد می‌کند که آسیب‌های مواد را کاهش دهد، نه افزایش. وضعیت موجود قابل دوام نیست.» با این حال سخنگوی وزارت کشور بریتانیا می‌گوید که دولت این کشور هیچ برنامه‌ای برای تجدیدنظر در طبقه‌بندی مواد مخدر یا قانونی کردن داروهایی مانند کوکائین، اکستازی و آمفتامین ندارد.

دستگیری مخوف‌ترین سرکرده قاچاقچیان مواد مخدر در کلمبیا

«ایوان دوکه مارکز»، رئیس جمهور کلمبیا روز ۲۴ اکتبر ۲۰۲۱ اعلام کرد «دایرو آنتونیو اوسوگا»، معروف به «اوتونیل» مخوف‌ترین رئیس قاچاقچیان مواد مخدر در جهان و کلمبیا، از سوی نیروهای امنیتی بازداشت شد. به گفته رئیس جمهور کلمبیا، اوتونیل، رئیس گروه قاچاق مواد مخدر به نام قبیله «دل گلفو» یا «قبیله خلیج» است و از مخوف‌ترین قاچاقچیان مواد مخدر جهان به شمار می‌رود. او مدت‌ها تحت تعقیب نیروهای امنیتی کلمبیا بود. قبیله دل گلفو «The Gulf Clan» بزرگترین کارتل مواد مخدر کلمبیا و گروه شبه نظامی است که با داشتن حدود ۳ هزار عضو در حلقه داخلی سازمان در سال ۲۰۱۶، یکی از قدرتمندترین سازمان‌های جنایتکار در کلمبیا محسوب می‌شود. دوکه مارکز گفت: «این سخت‌ترین ضربه علیه قاچاق مواد مخدر در کشور ما است، که تنها با بازداشت پابلو اسکوبار (قاچاقچی مواد مخدر کلمبیایی که ثروتمندترین قاچاقچی مواد

مخدر در تاریخ بشر شناخته شده است) در دهه ۹۰ مقایسه می‌شود. اوتونیل، نام مستعار او ترسناک‌ترین نام قاچاقچی مواد مخدر در جهان بود.»

او به اطرافیانش اجازه استفاده از تلفن همراه را نمی‌داد و قبل از هر جلسه‌ای از شرکت‌کنندگان می‌خواست لباس‌هایشان را عوض کنند و آنها را دور بباندازند زیرا می‌ترسید که با جی‌پی‌اس شناسایی شود. به گفته دوک، او بسیاری از نیروهای پلیس، سربازان و سران اجتماعی را به قتل رسانده و بسیاری از کودکان را در بخش انتیوکیا (یک سکونتگاه مسکونی در کلمبیا) و سایر بخش‌هایی که قبایل خلیج در آن حضور داشتند، به خدمت می‌گرفت. وی اضافه کرد: اوتونیل نه تنها در زمینه قاچاق مواد مخدر بلکه در مورد کودک‌آزاری نیز تحت تعقیب قرار داشت. این عملیات به معنای پایان کار قبیله خلیج، قبیله اوست. رئیس جمهور کلمبیا تأکید کرد: «برای همه کسانی که به این سازمان جنایتکار تعلق دارند، پیامی واضح و قاطع می‌فرستم یا فوراً تسلیم عدالت شوید یا تمام وزن قانون بر دوش شما کشیده خواهد شد.» بیش از ۵۰۰ مرد در عملیات دستگیری اوتونیل که «عملیات اوزیریس» نام داشت، شرکت کردند. این عملیات از صبح شنبه آغاز شد و حدود ساعت ۳ بعد از ظهر به پایان رسید. زمانی که اوتونیل دستگیر شد. در این عملیات یک افسر پلیس نیز جان باخت.

هشدار سازمان ملل متحد درباره بحران مواد مخدر در افغانستان

سازمان ملل متحد هشدار می‌دهد که اگر به بحران اقتصادی در افغانستان توجه نشود، کشت، تولید و قاچاق مواد مخدر از این کشور مشکلات جدی را برای جهان به وجود خواهد آورد. بر اساس بررسی‌های سازمان ملل متحد، همین اکنون نصف نفوس افغانستان از مشکلات موجود اقتصادی در این کشور متاثر شده‌اند و به کمک‌های فوری اقتصادی نیاز دارند. دبیرکل سازمان ملل متحد با اشاره به تهدیدهای که از مشکلات اقتصادی افغانستان به جهان متوجه خواهد شد، یکی آن را رونق دوباره کار و بار مواد مخدر می‌داند. «آنتونیو گوترش» هشدار می‌دهد، اگر جامعه جهانی به حل مشکل اقتصادی و بیکاری افغان‌ها توجه نکند، شاهد افزایش قاچاق مواد مخدر خواهد بود. گوترش تأکید کرد: «در صورت فراهم نشدن مواد غذایی، کار

و در صورت حفاظت نشدن از حقوق افغان‌ها، ما شاهد فرار تعداد زیادی از افغان‌ها از افغانستان خواهیم بود. در چنین یک حالتی قاچاق مواد مخدر، فعالیت شبکه‌های جرمی و تروریستی نیز بیشتر خواهد شد. این حالت نه تنها افغانستان را سخت متاثر خواهد کرد، بلکه منطقه و جهان از آن متاثر خواهد شد. ما همه باید سهم خود را بجا کنیم.»

دبیرکل سازمان ملل متحد از چندین اداره این سازمان نام می‌برد که در دو ماه گذشته با بیش از سه میلیون افغان کمک کرده اند، اما در میان این اداره‌ها، نام ادار مبارز با مواد مخدر این سازمان یا (UNODC) دیده نمی‌شود. این نگرانی در حالی است که به تازگی برخی کشورهای اروپایی و بریتانیا از گسترش کشت کوکنار در افغانستان و افزایش قاچاق آن به این کشورها ابراز نگرانی کرده‌اند. همچنین «کریم اتل» نماینده پیشین هلمند در ولسی جرگه مواد مخدر افغانستان را تهدید جدی برای منطقه و جهان می‌داند. وی معتقد است، اگر وضعیت افغانستان به همین گونه ادامه یابد، دهقانان افغان بار دیگر از روی مجبوریت‌های اقتصادی به کشت کوکنار رو خواهند آورد او افزود: «اگر جهان، به ویژه کشورهای منطقه به بحران موجود سیاسی و اقتصادی در افغانستان متوجه نشوند، در آینده تنها منبع اقتصادی برای مردم افغانستان همین کشت کوکنار خواهد بود که مردم از آن طریق عاید خواهند داشت. دیری نخواهد گذشت که کشورهای منطقه و جهان از این وضعیت به تنگ خواهند آمد، چون تاثیرات ناگوار مواد مخدر به کشورهای همسایه، منطقه و جهان خیلی جدی خواهد بود.» پیش از این مقام‌های حکومت طالبان نیز در پاسخ به نگرانی جامعه جهانی از مسئله مواد مخدر افغانستان، تعهد کرده اند که در صورت دوام کمک‌های اقتصادی جامعه جهانی، کشت کوکنار در این کشور صفر خواهد شد.

اتهامات مخدري الهام علييف عليه تهران و ايروان

«الهام علی‌اف»، رئیس جمهوری آذربایجان هفته گذشته در اظهارنظری جنجالی ارمنستان با تبنای ایران حدود ۳۰ سال از مناطق اشغالی قره‌باغ برای قاچاق مواد مخدر به اروپا استفاده می‌کرده است. نخست‌وزیر ارمنستان و وزارت خارجه ایران این ادعا را تکذیب کردند. خبرگزاری ترند آذربایجان روز جمعه ۲۳ مهر (۱۵ اکتبر) گزارش داد الهام علی‌اف در سخنرانی خود در اجلاس شورای سران کشورهای مستقل مشترک‌المنافع اظهار داشت که ارمنستان با همراهی ایران حدود ۳۰ سال از مناطق اشغالی قره‌باغ برای انجام قاچاق مواد مخدر به اروپا استفاده می‌کرده است. رئیس جمهوری آذربایجان در ادامه افزود: «حجم هروئین کشف شده توسط ما در سایر مناطق مرز آذربایجان و ایران در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته دو برابر شده است. این بدان معناست که حدود ۳۰ سال است که ارمنستان به همراه ایران از سرزمین‌های اشغالی سابق آذربایجان برای قاچاق مواد مخدر به اروپا استفاده می‌کرده است.»

رئیس جمهوری آذربایجان تاکید کرد که پس از کنترل مجدد آذربایجان بر ۱۳۰ کیلومتر مرز خود با ایران که ۳۰ سال تحت کنترل ارمنستان بوده، مسیر قاچاق مواد مخدر از ایران به ارمنستان و سپس از طریق جبرئیل در قره‌باغ به اروپا بسته شد. در نشست سران جمهوری‌های سابق شوروی که به صورت یک ویدئو کنفرانس برگزار شده بود رئیس جمهوری آذربایجان لحن آشتی‌جویانه‌ای گرفت و خاطرنشان کرد تهران و باکو به طور سنتی روابط صمیمانه‌ای دارند.

همچنین «نیکول پاشینیان»، نخست‌وزیر ارمنستان در واکنش به سخنان علی‌اف اتهامات تازه رئیس جمهوری آذربایجان علیه ایران و ارمنستان را تکذیب کرد. پاشینیان گفت ارمنستان از نزدیک با نهادهای انتظامی ایران همکاری کرده و با قاچاق مواد مخدر مبارزه می‌کند. او گفت حاضر است ارقامی را ارائه کند که میزان ناکام گذاشتن عملیات قاچاق مواد مخدر و کشف و ضبط مواد مخدر را نشان می‌دهند. پاشینیان افزود حجم مواد مخدر کشف شده سه تا چهار برابر و حتی بیشتر شده است.

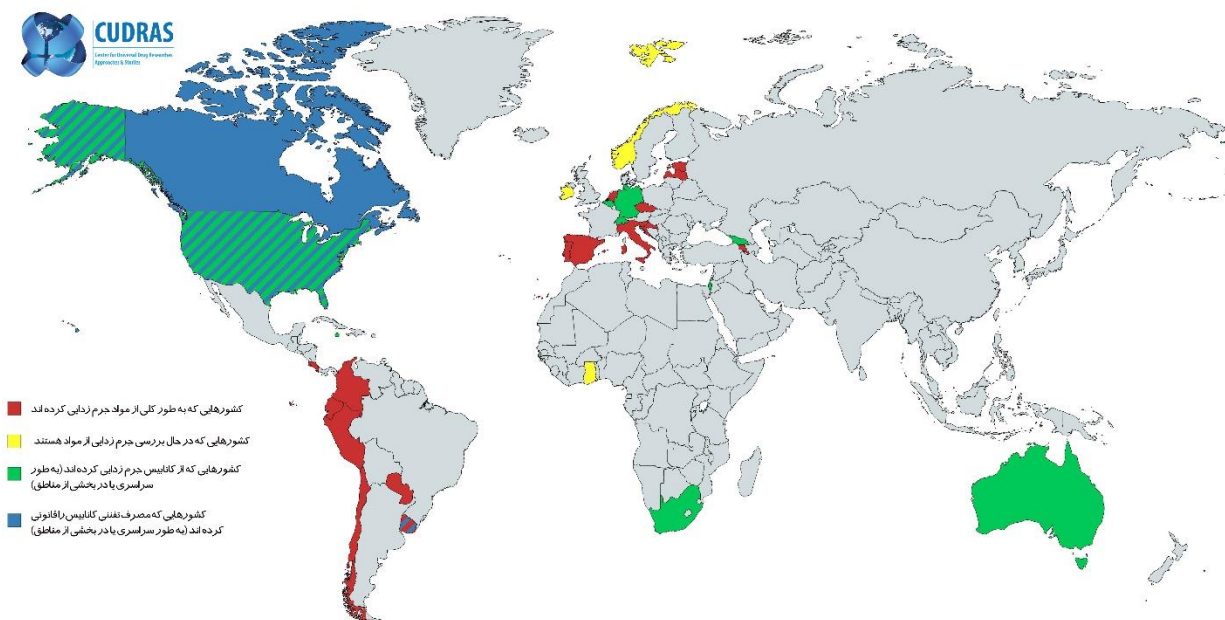
پاشینیان در مورد گشایش مسیرهای ارتباطی با آذربایجان اظهار امیدواری کرد که درآیندهای نزدیک به نتایج مشخصی در رابطه با مسیرهای ارتباطی منطقه‌ای بین ارمنستان و آذربایجان دست یابد.

پاشینیان گفت کشورش از طریق راه جاده‌ای و ریلی آذربایجان به روسیه و همچنین از طریق خط راه آهن به ایران وصل خواهد شد. آذربایجان نیز از طریق خاک ارمنستان ارتباط ریلی و جاده‌ای با نخجوان برقرار خواهد کرد.

از سوی دیگر «سعید خطیب‌زاده»، سخنگوی وزارت امور خارجه ایران «ادعاهای تعجب‌برانگیز جدید رئیس جمهوری آذربایجان علیه جمهوری اسلامی ایران» در نشست سران کشورهای مشترک‌المنافع را قویا تکذیب کرد و آن را ساختگی دانست. خطیب‌زاده گفت: «طرح چنین اتهامات رسانه‌ای صرفا در راستای منافع رژیم صهیونیستی مبنی بر تحت تاثیر قرار دادن روابط برادرانه دو ملت ایران و آذربایجان می‌باشد.»

فرجام سخن

در سال‌های اخیر تمایل برای قانونی سازی برخی از مواد مخدر غیرقانونی در جهان افزایش یافته است. در این میان تا کنون ۱۲ کشور اروپایی وارد این مسیر شده و یا به صورت کلی و یا جزئی این سیاست را به اجرا در آورده‌اند. ایتالیا یکی از کشورهای پیشرو در این زمینه به حساب می‌آید که در آن اقشار بیشتری از شهروندان به جرم زدایی از مواد مخدر تمایل دارند.

این دیدگاه همانطور که گفته شد در حال تبدیل شدن به یک مکتب مخدری است؛ در این مکتب گفته می‌شود، از آنجاکه مبارزه با عرضه مواد مخدر از یکسو ناکارآمد است و از سوی دیگر به شکل گیری بازار سیاه مخدری انجامیده، لازم است دولت‌ها با منحصر کردن کشت و فروش این دست مواد به خود، کنترل ۱۰۰ درصدی بر آن اعمال کنند. اگرچه بخشی از استدلال طرفداران این مکتب به واقعیت نزدیک است، اما به نظر می‌رسد نتیجه گیری آن دچار سفسطه است، زیرا در بسیاری از مناطق جهان آزادسازی مصرف‌تفنی به ترویج مصرف و حتی شکل گیری «توریسم مخدری» نیز انجامیده است. بنابراین به نظر می‌رسد راهکار درست‌تر برای کشورها کاستن از هزینه‌های مربوط به بخش مبارزه با عرضه، به نفع رویکرد مبارزه با تقاضا و حرکت به سوی «پیشگیری از اعتیاد» است، نه قانونی سازی مواد مخدر.

دومین خبر این ماه به دستگیری آنتونیو اوساگا در کلمبیا اختصاص دارد. رهبر یکی از بزرگ‌ترین و قدرتمندترین باندهای مواد مخدر در آمریکای جنوبی. اتونیل ۵۰ ساله است و پرونده‌ای سنگین در دادگستری کلمبیا دارد. او از جمله متهم به قاچاق کوکائین به آمریکا است. آن هم نه قاچاق چند کیلوگرم کوکائین، بلکه قاچاق در مقیاس چند تن. افزون بر آن، اتونیل متهم به سوءاستفاده جنسی از کودکان و کشتن ماموران پلیس است. گفته می‌شود او دختران کم‌سن‌وسال را نیز برای جلب رضایت اعضای باند خود وادار به سکس می‌کرده است. پیش از آنکه به رهبری طایفه خلیج برسد، یک چریک چپ‌گرا بوده است. پس از آن در راس طایفه‌ای متشکل از ۱۲۰۰ بزهکار با گرایش‌های عمدتاً راست قرار می‌گیرد. آمریکا برای کسب اطلاعاتی که منجر به دستگیری اتونیل شود، جایزه‌ای ۵ میلیون دلاری تعیین کرده بود. دولت کلمبیا نیز ۸۰۰ هزار دلار پاداش برای دریافت چنین اطلاعاتی در نظر گرفته بود. اکنون، ایوان دوکه، رئیس جمهور کلمبیا از دستگیری اتونیل خبر داده است. گفته می‌شود در ماموریت دستگیری اتونیل، ۵۰۰ مامور وابسته به یگان ویژه و همچنین ۱۲ بالگرد شرکت داشته‌اند. یک مامور پلیس نیز در جریان این ماموریت جان خود را از دست داده است. دستگیری اتونیل، پس از ماجرای قتل پابلو اسکوبار، پدرخوانده قاچاق کوکائین کلمبیا در سال ۱۹۹۳، مهم‌ترین پیروزی این کشور در مبارزه علیه قاچاق مواد مخدر اعلام شده است.

از سوی دیگر در سومین مطلب این شماره شاهد هشدار سازمان ملل درباره وضعیت مخدری افغانستان بودیم. در این زمینه باید تصریح کرد که بازگشت مجدد طالبان به قدرت در حال حاضر مهم‌ترین مولفه تاثیرگذار بر سیاست مخدری آتی افغانستان خواهد بود. با این وجود به نظر می‌رسد در سال ۱۴۰۰ تغییر کلانی در وضعیت مخدری افغانستان در قیاس با نیمه نخست همین سال به وجود نخواهد آمد. اما نگرانی سازمان ملل دور از واقعیت هم نیست، اگر حضور طالبان در قدرت به بهای کاهش سودآوری اقتصاد قانونی این کشور تمام شود در بلند مدت گرایش به کشت خشخاش و تولید مواد مخدر در این کشور افزایش خواهد یافت.

در چهارمین مطلبی که در این شماره از آن سخن به میان آورده ایم، موضوع اتهامات مخدری الهام علی اف، علیه ایران و ارمنستان به بحث گذاشته شده است. به نظر می‌رسد اتهامات علی اف کاملاً سیاسی و در راستای پاسخگویی به فشارهای اخیر جمهوری اسلامی ایران است. اما تا آنجا که به سیاست مخدری و وضعیت مخدری مربوط می‌شود، این کشور نیز همچون ایران، در امتداد بخشی از مسیر ترانزیتی «بالکان» قرار دارد. بدین ترتیب خود این کشور نیز از منظر ترانزیتی تقریباً دارای وضعیتی مشابه ایران است و به طور کلی اتهامات علی اف به نظر بی پایه و اساس می‌رسد.